

**ความฉลาดในการฟันฝ่าอุปสรรคของผู้บริหารกับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครู
ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2**
**ADVERSITY QUOTIENT OF SCHOOL ADMINISTRATOR AND THE TEACHER
PROFESSIONAL STANDARDS PERFORMANCE NAKHONPATHOM PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2**

¹พนิดา เรนชนะ Panida Ranechana ²ศักดิ์พันธ์ ตันวิมลรัตน์ Sakdipan Tonwimonrat

^{1,2}มหาวิทยาลัยศิลปากร Silpakorn University, Thailand

Corresponding Author E-mail: ranechana_p@su.ac.th

Article Received: May 28, 2025. Revised: August 21, 2025. Accepted: August 23, 2025.

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) ความฉลาดในการฟันฝ่าอุปสรรคของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 2) การปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดในการฟันฝ่าอุปสรรคของผู้บริหารกับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ให้ข้อมูลสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 จำนวน 86 แห่ง ผู้ให้ข้อมูลสถานศึกษาละ 2 คน ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาหรือรักษาการในตำแหน่งจำนวน 1 คน และครู จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้น 172 คน และได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์จากผู้ให้ข้อมูลสถานศึกษาจำนวน 71 แห่ง 142 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 82.56 เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความฉลาดในการฟันฝ่าอุปสรรคของผู้บริหารสถานศึกษา ตามแนวความคิดของสตอลทซ์และการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครูในสถานศึกษา ตามข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ พ.ศ. 2562 สถิติที่ใช้ คือ ความถี่ ร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ความฉลาดในการฟันฝ่าอุปสรรคของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) การปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3) ความฉลาดในการฟันฝ่าอุปสรรคของผู้บริหารกับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเป็นความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูง

คำสำคัญ: ความฉลาดในการฟันฝ่าอุปสรรค, ผู้บริหารสถานศึกษา, การปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครู

Abstract

The purposes of research were to determine 1) the administrator's adversity quotient of schools under the Nakhonpathom Primary Educational Service Area Office 2 the teacher professional standards performance Nakhonpathom Primary Educational Service Area Office 2 and 3) the relationship between adversity quotient of school administrator and teacher professional standards performance Nakhonpathom Primary Educational Service Area Office 2. The sample used in this research consisted of informants from 86 educational institutions under the Nakhonpathom Primary Educational Service Area Office 2. The respondents from each school consisted of one school administrator and one teacher, in the total of 172 respondents. Complete questionnaires were obtained from 142 respondents representing 71 schools, accounting for 82.56 percent. The instrument employed for data collection was a opinionnaire about the administrator's adversity quotient concept based on Stoltz and The implementation of professional teaching standards in educational institutions in accordance with the Teachers' Council of Thailand's Regulation on Professional Standards and Code of Ethics B.E. 2562 (2019). The statistics used for data analysis were frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation and Pearson's Product Moment Correlation Coefficient.

The research findings were as follows: 1) The administrator's adversity quotient of schools under the the Nakhonpathom Primary Educational Service Area Office 2, as a whole and an individual, were at the highly level. 2) The teacher professional standards performance Nakhonpathom Primary Educational Service Area Office 2, as a whole and an individual, were at the highly level. 3) The relationship between adversity quotient of school administrator and teacher professional standards performance Nakhonpathom Primary Educational Service Area Office 2 were in a high correlation with a significance level at .01.

Keywords: Adversity Quotient, School Administrator, Teacher Professional Standards Performance

บทนำ

การปรับกระบวนทัศน์ในการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566–2570) มีเป้าหมายสำคัญในการกำหนดแนวทางและเป้าหมายการพัฒนาประเทศให้ชัดเจน โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคนให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของโลกยุคใหม่อย่างมีประสิทธิภาพแผนดังกล่าวให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะที่จำเป็นในสามมิติ ได้แก่ ทักษะด้านความรู้ ทักษะด้านพฤติกรรม และคุณลักษณะตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม เพื่อเตรียมความพร้อมให้คนไทยสามารถเผชิญกับปัญหาและอุปสรรค รวมถึงความท้าทายในโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งหนึ่งในเป้าหมายสำคัญของแผนนี้คือการเร่งพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพสูง พร้อมทั้งส่งเสริมการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่ภาคการผลิต การบริการที่มีศักยภาพและผลผลิตที่มีคุณภาพสูงขึ้น (World Bank, 2020) เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของประเทศ

ในการแข่งขันบนเวทีโลกอย่างยั่งยืน ทั้งนี้การพัฒนาคนนั้นไม่ควรที่จะถูกจำกัดเฉพาะด้านเศรษฐกิจเท่านั้น แต่ควรครอบคลุมถึงการสร้างหลักประกัน ความคุ้มครองทางสังคมในการสนับสนุนความมั่นคงของชีวิตและคุณภาพชีวิตที่ดีของประชากร (UNDP, 2019) ดังนั้น เพื่อบรรลุเป้าหมายดังกล่าวจำเป็นต้องมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพมนุษย์ในทุกมิติอย่างสมดุลและยั่งยืน ไม่ว่าจะเป็นด้านจิตใจ ร่างกาย ความรู้ และทักษะความสามารถ เพื่อให้เกิดความเพียบพร้อมทั้งด้านคุณธรรม ความรู้ และการแก้ไขอุปสรรคอย่างรอบคอบจะนำไปสู่การคิดวิเคราะห์อย่างชาญฉลาด มีเหตุผล อันจะเป็นรากฐานสำคัญต่อการสร้างสังคมที่มีเสถียรภาพ ความมั่นคง และยั่งยืนในระยะยาว ทั้งนี้ สังคมโลกในยุคปัจจุบันทำให้แต่ละประเทศต้องพึ่งพาอุปสรรคเผชิญกับปัญหาหรืออุปสรรคที่หลากหลายปัจจัยซึ่งมีความแตกต่างกันไปตามบริบทของแต่ละสังคม ไม่ว่าจะเป็นในระดับบุคคล ชุมชน องค์กร หรือสังคมโดยรวม การที่มนุษย์จะสามารถดำเนินชีวิตและพึ่งพาอุปสรรคเหล่านี้ไปได้ จำเป็นต้องมีปัจจัยสำคัญหลายประการ ซึ่งรัฐมีหน้าที่ในการจัดการให้การศึกษาครอบคลุมทุกช่วงวัย เพื่อให้คนไทยเติบโตและพัฒนาความสามารถในทุกด้าน พร้อมทั้งสร้างต้นทุนทางปัญญาที่สำคัญในการพัฒนาทักษะคุณลักษณะ และการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพที่จำเป็นในการประกอบอาชีพ และการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข ความรู้เหล่านี้จะช่วยเสริมสร้างเสถียรภาพและความมั่นคงของสังคม รวมทั้งพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าทัดเทียมกับประเทศอื่นๆ สู่บนเวทีโลก ในท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วในศตวรรษที่ 21 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) ซึ่งสอดคล้องกับการดำเนินงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 ตามแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) ที่มุ่งพัฒนาระบบบริหารจัดการโดยยึดมาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นหลักในการดำเนินงานมีการกระจายอำนาจและส่งเสริมการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม และมีการติดตามตรวจสอบ ประเมินผลการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ มีการวางแผนที่สอดคล้องกับนโยบายที่เกี่ยวข้องในทุก ระดับและตอบสนองความคาดหวังความต้องการและขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติด้วยวิธีการที่หลากหลายให้เกิดผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม ทั้งนี้ปัญหาและอุปสรรคของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 ต้องพึ่งพาอุปสรรคนั้นมีมากมายหลายรูปแบบ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ประสิทธิภาพการบริหารอาจจะลดน้อยลง แม้กระทั่งการบริหารจัดการเป็นไปอย่างไม่ราบรื่น

จากรายงานสรุปแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน 5 ปี พ.ศ.2566–2570 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 (2566) พบว่า การพึ่งพาอุปสรรคของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 ผลการดำเนินการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกด้านโอกาสและอุปสรรค โดยวิเคราะห์แบบ C-PEST วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในด้านจุดแข็งและจุดอ่อนโดยวิเคราะห์แบบ 7S และการวิเคราะห์สภาพองค์กรทางการศึกษา (SWOT Analysis) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการบริหารจัดการ (1) การเปลี่ยนแปลงนโยบายและผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการขับเคลื่อนนโยบายไม่ต่อเนื่อง (2) การนำนโยบายสู่การปฏิบัติมีข้อจำกัดด้านงบประมาณทำให้ขับเคลื่อนนโยบายไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด (3) การกำหนดนโยบายโดยส่วนกลาง บางครั้งไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหาความต้องการของสถานศึกษา (4) การกำหนดกลยุทธ์ไม่ครอบคลุมเป้าหมายตามภารกิจของสถานศึกษา บางแห่งกำหนดกลยุทธ์ไม่สอดคล้องกับแผนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา การนำกลยุทธ์สู่การปฏิบัติจึงยังไม่เป็นรูปธรรมเท่าที่ควร 2) ด้านบุคลากร (1) ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษารุ่นใหม่บางส่วนยังมิประสบความสำเร็จไม่เพียงพอในการบริหารจัดการเรียนการสอนและการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครูด้านการปฏิบัติงาน ซึ่งส่งผลต่อประสิทธิภาพของการดำเนินงานทางการศึกษา (2) ครูมีภาระงานนอกเหนือจากการ

จัดเรียนการสอน เช่น การรายงานข้อมูล รายงานผลการดำเนินงานตามนโยบายต่างๆ การปฏิบัติหน้าที่ด้านการเงิน บัญชี พัสดุ เป็นต้น (3) อัตรากำลังครูกับขนาดโรงเรียนและจำนวนนักเรียนตามเกณฑ์มาตรฐานไม่สอดคล้องข้อกำหนดตามระเบียบ กฎหมาย และนโยบาย ส่งผลให้โรงเรียนขนาดเล็กขาดครู ครูไม่ครบชั้น ครูสอนไม่ตรงสาขา บางแห่งขาดผู้บริหาร (4) ขาดแคลนครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้หลัก ได้แก่ วิชาเอกการประถมศึกษา การศึกษาปฐมวัย ภาษาไทย คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และวิทยาศาสตร์ (5) ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เป็นอัตราจ้างยังอยู่ในช่วงปรับตัวและยังต้องการการพัฒนาเพิ่มเติมทางความก้าวหน้าในวิชาชีพ ครูและบุคลากรทางการศึกษาบรรจุใหม่ยังมิได้มีประสบการณ์ด้านความรู้ ด้านการปฏิบัติงาน ความเข้าใจระเบียบวินัยของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา 3) ด้านคุณภาพทางการศึกษา

จากปัจจัยต่างๆ ในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครู ไม่ว่าจะเป็นการปฏิบัติหน้าที่ครู การจัดการเรียนรู้ ความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน มีผลต่อพฤติกรรมและระดับคุณภาพผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนจากสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 (2566) ในการรายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2566 พบว่า วิชาภาษาไทย มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าระดับประเทศ วิชาภาษาอังกฤษ วิชาคณิตศาสตร์ และวิชาวิทยาศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศ ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศ -0.45 ซึ่งผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เขตพื้นที่การศึกษานั้น อาจส่งผลต่อความเชื่อมั่นของนักเรียนและผู้ปกครองในฐานะผู้รับบริการ ในการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 อีกทั้งหากไม่ได้รับการแก้ไข เป้าหมายในพัฒนาผู้เรียนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยรวมของทั้งสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา คงไม่บรรลุเป้าหมาย

นอกจากประเด็นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแล้ว สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 (2566) ยังพบปัญหาที่ว่า สถานศึกษาขนาดเล็กนักเรียนที่เข้าเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาส่วนใหญ่มักมีฐานะปานกลางถึงค่อนข้างยากจนส่งผลต่อการร่วมพัฒนาคุณภาพการศึกษาของบุตรหลาน อีกทั้งการตีค่าความคุ้มค่าทางการศึกษาเป็นเงินส่งผลต่อโรงเรียนขนาดเล็กไม่ได้รับการส่งเสริมที่แท้จริง ปัญหาสถาบันครอบครัวเป็นครอบครัวเดี่ยวแตกแยกเพิ่มขึ้น ได้รับการอบรมเลี้ยงดูให้ความรู้ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมที่ยังไม่เพียงพอ สังคมไทยมีภูมิคุ้มกันไม่เพียงพอจากการบริโภคผ่านสื่อและเทคโนโลยี ซึ่งไม่ได้นำเสนอในเชิงสร้างสรรค์และเป็นจริงเท่าที่ควร นอกจากนั้นยังมีปัญหาการแพร่ขยายของข้อมูลข่าวสารไร้พรมแดน ส่งผลต่อการเสริมสร้างความรู้การดูแลและปกป้องผู้เรียน จากค่านิยมที่ไม่พึงประสงค์ ครูมีภาระงานอื่นมากกว่างานสอนส่งผลให้ไม่มีเวลาอยู่โรงเรียน ส่งผลกระทบในการออกแบบกระบวนการเรียนการสอนได้ไม่เต็มที่และไม่เพียงพอต่อการดูแลเด็กและการฟื้นฟูอุปสรรค

ปัญหาเหล่านี้สะท้อนถึงความจำเป็นที่บุคลากรทางการศึกษาต้องมีความสามารถในการฟื้นฝ่าอุปสรรค (Adversity Quotient: AQ) ซึ่งช่วยให้สามารถจัดการกับความท้าทายและสร้างสรรค์ต่อการพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในขณะเดียวกัน มาตรฐานวิชาชีพครู ด้านการปฏิบัติงาน 15 องค์ประกอบถือเป็นกรอบแนวทางสำคัญที่ช่วยให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูสามารถพัฒนาตนเองและการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม แต่ความฟื้นฝ่าอุปสรรคในปัญหาดังกล่าวส่งผลให้การปฏิบัติงานตามมาตรฐานเหล่านี้อาจไม่เต็มประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีความฉลาดในการฟื้นฝ่าอุปสรรคที่เป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งในการบริหารองค์การให้บรรลุผลสำเร็จ ซึ่งคุณลักษณะนี้มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพ

ครู ทั้งยังสะท้อนให้เห็นถึงความสามารถในการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร และคุณภาพที่พึงประสงค์ เนื่องด้วยภายในสถานศึกษามีการสร้างควมตระหนักในหน้าที่แก่บุคลากรเพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติงานอย่างเป็นทางการที่มีศักยภาพ ทำให้บุคลากรเกิดความพึงพอใจต่อการสามารถสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษาได้ ซึ่งถือว่าความฉลาดในการฟันฝ่าอุปสรรคเป็นส่วนสำคัญต่อการขับเคลื่อนองค์กรให้ก้าวต่อไปได้ ซึ่งในอนาคตย่อมส่งผลให้ผลการดำเนินงานขององค์กรนั้นๆ มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และตามแนวคิดของ Stoltz (1997) ความฉลาดในการฟันฝ่าอุปสรรค (Adversity Quotient : AQ) มีบทบาทสำคัญในการช่วยให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรสามารถจัดการกับปัญหาและความท้าทายได้อย่างมีประสิทธิภาพ Adversity Quotient : AQ ประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 4 ด้าน ได้แก่ 1) การควบคุม (Control) บุคคลที่มี Adversity Quotient : AQ สูง สามารถควบคุมและรับผิดชอบต่อปัญหาที่เผชิญได้ เช่น การจัดการภาระงานนอกเหนือจากการสอน หรือการแก้ปัญหาการขาดแคลนครูในโรงเรียนขนาดเล็ก 2) การยอมรับความรับผิดชอบ (Origin and Ownership) บุคลากรที่มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่จะมองเห็นปัญหาของโรงเรียนเป็นความท้าทายที่ต้องแก้ไข เช่น การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน 3) การจำกัดผลกระทบ (Reach) Adversity Quotient : AQ ช่วยลดผลกระทบด้านลบจากปัญหา เช่น การบริหารงานในสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพไม่เพียงพอ และต้องเผชิญกับข้อจำกัดด้านทรัพยากร และ 4) ความอดทน (Endurance) บุคลากรต้องมีความอดทน ในการพัฒนาตนเองและสถานศึกษาท่ามกลางข้อจำกัด เช่น การขาดแคลนครูในกลุ่มสาระหลัก ในส่วนของมาตรฐานวิชาชีพครู 15 องค์ประกอบ เป็นกรอบแนวทางที่ช่วยให้ครูสามารถพัฒนาตนเองและการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในบริบทที่ต้องเผชิญกับปัญหา เช่น การอยู่ในช่วงปรับตัวประสบการณ์ของครูรุ่นใหม่ สามารถแก้ไขได้โดยการมุ่งมั่นพัฒนาตนเอง และยังต้องการการพัฒนาเพิ่มเติมทางความก้าวหน้าในวิชาชีพ และการพัฒนาหลักสูตร สื่อ และวิธีการจัดการเรียนรู้ สำหรับปัญหาอัตรากำลังครูที่ไม่สมดุล การบูรณาการความรู้และการวางแผนการสอนที่เหมาะสมจะช่วยลดผลกระทบต่อผู้เรียน นอกจากนี้ ความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชนจะช่วยเสริมสร้างเครือข่ายสนับสนุนการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ

จากสภาพปัญหาแสดงให้เห็นว่าสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 จำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับความฉลาดในการฟันฝ่าอุปสรรคเพื่อใช้ในการควบคุมปัญหา อุปสรรค และการตัดสินใจได้อย่างอิสระในขอบเขตความรับผิดชอบต่อการบริหารงานภายในสถานศึกษาและควรมีการส่งเสริมการอบรมการพัฒนาศักยภาพตามแต่ความถนัดและความสามารถของแต่ละบุคคล เพื่อก่อให้เกิดความเชื่อมั่นในความสามารถในการปฏิบัติงาน เกิดความมั่นใจ และความเชี่ยวชาญในวิชาชีพของตนเกิดความพึงพอใจในงาน มีความรับผิดชอบ ความภาคภูมิใจ รักในงานที่ทำ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความฉลาดในการฟันฝ่าอุปสรรคของผู้บริหารกับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 เพื่อจะได้นำผลงานวิจัยนี้ไปใช้เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพ รวมทั้งข้อมูลจากงานวิจัยนี้ยังเป็นประโยชน์แก่หน่วยงานอื่นๆ อีกด้วย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อทราบความฉลาดในการฟันฝ่าอุปสรรคของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2
2. เพื่อทราบการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2
3. เพื่อทราบความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดในการฟันฝ่าอุปสรรคของผู้บริหารกับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) ที่มีแผนแบบการวิจัยกลุ่มตัวอย่างเดียว ศึกษาสภาพการณ์ ไม่มีการทดลอง (the one shot, non-experimental case study) โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย
 - 1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ให้ข้อมูลสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 จำนวน 114 แห่ง
 - 1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ให้ข้อมูลสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 จำนวน 86 แห่ง โดยกำหนดขนาดตัวอย่างจากการเปิดตารางประมาณการขนาดตัวอย่างของ Krejcie and Morgan (1970) และใช้เทคนิคการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งประเภท (stratified random sampling) โดยดำเนินการจำแนกสถานศึกษาตามอำเภอ และแบ่งขนาดของสถานศึกษา 114 แห่ง ผู้วิจัยได้กำหนดจำนวนผู้ให้ข้อมูล สถานศึกษาละ 2 คน ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษาหรือรักษาการในตำแหน่ง จำนวน 1 คน 2) ครู จำนวน 1 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 172 คน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งปัจจุบัน และประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน มีลักษณะเป็นแบบตัวเลือกที่กำหนดคำตอบไว้ให้ (force choice) ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความฉลาดในการฟันฝ่าอุปสรรคของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 ตามแนวความคิดของ Stoltz (1997) ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 ตามข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ พ.ศ. 2562 ตอนที่ 2 และตอนที่ 3 จะมีลักษณะเป็นแบบจัดลำดับคุณภาพ 5 ระดับของลิเคิร์ท (Likert's rating scale)
3. ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและพัฒนาเครื่องมือสำหรับการวิจัย โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้
 - 1) ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดในการฟันฝ่าอุปสรรคและการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครู และนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาสร้างเครื่องมือ โดยขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ 2) ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (content validity) ของแบบสอบถามโดยการนำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของเนื้อหาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยใช้เทคนิค IOC (Index of Item Objective Congruence) แล้วนำแบบสอบถาม

มาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้เกณฑ์ค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป 3) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (try out) กับผู้ให้ข้อมูลสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 15 4) นำแบบสอบถามมาคำนวณเพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ตามวิธีของ Cronbach โดยพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α – coefficient) 5) จัดทำเครื่องมือฉบับสมบูรณ์ และนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

4. สถิติที่ใช้ในการวิจัย เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.1 การวิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สูงสุด ตำแหน่งในปัจจุบันและประสบการณ์การปฏิบัติงานในตำแหน่งปัจจุบันใช้ค่าความถี่ และร้อยละ

4.2 การวิเคราะห์ความฉลาดในการฟันฝ่าอุปสรรคของผู้บริหารและการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 ใช้ค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดในการฟันฝ่าอุปสรรคของผู้บริหารกับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครูในสถานศึกษา ใช้การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient : r_{xy}) (ศิริชัย กาญจนวาสี, ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์ และดิเรก ศรีสุข, 2559)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ความฉลาดในการฟันฝ่าอุปสรรคของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 ผลดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความฉลาดในการฟันฝ่าอุปสรรคของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 โดยภาพรวม (X_{tot})

ด้าน	ความฉลาดในการฟันฝ่าอุปสรรคของผู้บริหารสถานศึกษา (X_{tot})	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1	การควบคุม (Control : X_1)	4.36	0.69	มาก	3
2	การยอมรับความรับผิดชอบ (Origin and Ownership : X_2)	4.36	0.73	มาก	4
3	การจำกัดผลกระทบ (Reach : X_3)	4.38	0.69	มาก	2
4	ความอดทน (Endurance : X_4)	4.44	0.68	มาก	1
รวม (X_{tot})		4.38	0.65	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ความฉลาดในการฟันฝ่าอุปสรรคของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.38, S.D. = 0.65) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ความอดทน (Endurance) ($\bar{X}$ = 4.44, S.D. = 0.68) เป็นอันดับแรก รองลงมา คือ การจำกัดผลกระทบ (Reach) ($\bar{X}$ = 4.38, S.D. = 0.69) การควบคุม (Control) ($\bar{X}$ = 4.36, S.D. = 0.69) และการยอมรับความรับผิดชอบ (Origin and Ownership) ($\bar{X}$ = 4.36, S.D. = 0.73) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบน

มาตรฐาน (S.D.) พบว่า อยู่ระหว่าง 0.68 – 0.73 หมายความว่า ข้อมูลมีการกระจายปานกลาง แสดงให้เห็นว่าความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามสอดคล้องกัน

2. ผลการวิเคราะห์การปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 ผลดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 โดยภาพรวม (Y_{tot})

ด้าน	การปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครูในสถานศึกษา (Y_{tot})	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1	มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียน ด้วยจิตวิญญาณความเป็นครู (Y_1)	4.56	0.59	มากที่สุด	1
2	ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม และมีความเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง (Y_2)	4.55	0.58	มากที่สุด	2
3	ส่งเสริมการเรียนรู้ เอาใจใส่ และยอมรับความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละบุคคล (Y_3)	4.48	0.60	มาก	8
4	สร้างแรงบันดาลใจให้ผู้เรียนให้เป็นผู้ใฝ่เรียนรู้ และผู้สร้างนวัตกรรม (Y_4)	4.51	0.62	มากที่สุด	7
5	พัฒนาตนเองให้มีความรอบรู้ทันสมัย และทันต่อการเปลี่ยนแปลง (Y_5)	4.47	0.61	มาก	10
6	พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการเรียนรู้ สื่อ การวัดและประเมินผล การเรียนรู้ (Y_6)	4.52	0.59	มากที่สุด	5
7	บูรณาการความรู้และศาสตร์การสอนในการวางแผนและจัดการเรียนรู้ที่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีปัญญารู้คิด และมีความเป็นนวัตกรรม (Y_7)	4.48	0.62	มาก	9
8	ดูแล ช่วยเหลือ และพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคลตามศักยภาพ สามารถรายงานผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้อย่างเป็นระบบ (Y_8)	4.53	0.60	มากที่สุด	4
9	จัดกิจกรรมและสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียน โดยตระหนักถึงสุขภาวะของผู้เรียน (Y_9)	4.54	0.59	มากที่สุด	3
10	วิจัย สร้างนวัตกรรม และประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน (Y_{10})	4.46	0.62	มาก	11
11	ปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์และมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพ (Y_{11})	4.45	0.62	มาก	12
12	ร่วมมือกับผู้ปกครองในการพัฒนาและแก้ปัญหาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ (Y_{12})	4.45	0.64	มาก	14
13	สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ที่มีคุณภาพของผู้เรียน (Y_{13})	4.52	0.61	มากที่สุด	6
14	ศึกษา เข้าถึงบริบทของชุมชน และสามารถอยู่ร่วมกันบนพื้นฐานความแตกต่างทาง วัฒนธรรม(Y_{14})	4.39	0.66	มาก	15
15	ส่งเสริม อนุรักษ์วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น (Y_{15})	4.45	0.63	มาก	13
รวม (Y_{tot})		4.49	0.55	มาก	

จากตารางที่ 2 การปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.49, S.D. = 0.55) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดจำนวน 7 ด้าน โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อยได้

ดังนั้น มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียน ด้วยจิตวิญญาณความเป็นครู ($\bar{X}$ = 4.56, S.D. = 0.59) เป็นอันดับแรก รองลงมา คือ ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม และมีความเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง ($\bar{X}$ = 4.55, S.D. = 0.58) จัดกิจกรรมและสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียนโดยตระหนักถึงสภาวะของผู้เรียน ($\bar{X}$ = 4.54, S.D. = 0.59) ดูแลช่วยเหลือ และพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคลตามศักยภาพ สามารถรายงานผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้อย่างเป็นระบบ ($\bar{X}$ = 4.53, S.D. = 0.60) พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการเรียนรู้ สื่อ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ($\bar{X}$ = 4.52, S.D. = 0.59) สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ที่มีคุณภาพของผู้เรียน ($\bar{X}$ = 4.52, S.D. = 0.61) และสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้เรียนให้เป็นผู้ใฝ่เรียนรู้ และผู้สร้างนวัตกรรม ($\bar{X}$ = 4.51, S.D. = 0.62) ตามลำดับ และอยู่ในระดับมากจำนวน 8 ด้าน โดยเรียงลำดับค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ส่งเสริมการเรียนรู้ เอาใจใส่ และยอมรับความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละบุคคล ($\bar{X}$ = 4.48, S.D. = 0.60) เป็นอันดับแรก รองลงมา คือ บูรณาการความรู้และศาสตร์การสอนในการวางแผนและจัดการเรียนรู้ที่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีปัญญารู้คิด และมีความเป็นนวัตกรรม ($\bar{X}$ = 4.48, S.D. = 0.62) พัฒนาตนเองให้มีความรอบรู้ ทันสมัย และทันต่อการเปลี่ยนแปลง ($\bar{X}$ = 4.47, S.D. = 0.61) วิจัย สร้างนวัตกรรม และประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ($\bar{X}$ = 4.46, S.D. = 0.62) ปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์และมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพ ($\bar{X}$ = 4.45, S.D. = 0.62) ส่งเสริม อนุรักษ์วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น ($\bar{X}$ = 4.45, S.D. = 0.63) ร่วมมือกับผู้ปกครองในการพัฒนาและแก้ปัญหาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ($\bar{X}$ = 4.45, S.D. = 0.64) และศึกษาเข้าถึงบริบทของชุมชน และสามารถอยู่ร่วมกันบนพื้นฐานความแตกต่างทางวัฒนธรรม ($\bar{X}$ = 4.39, S.D. = 0.66) ตามลำดับเมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พบว่าอยู่ระหว่าง 0.58 – 0.66 หมายความว่า ข้อมูลมีการกระจายปานกลาง แสดงให้เห็นว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามสอดคล้องกัน

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดในการฟันฝ่าอุปสรรคของผู้บริหารกับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 ผลดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดในการฟันฝ่าอุปสรรคของผู้บริหารกับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2

$\begin{matrix} Y_{tot} \\ X_{tot} \end{matrix}$	Y_1	Y_2	Y_3	Y_4	Y_5	Y_6	Y_7	Y_8	Y_9	Y_{10}	Y_{11}	Y_{12}	Y_{13}	Y_{14}	Y_{15}	ภาพรวม (Y_{tot})
X_1	.635**	.643**	.625**	.719**	.650**	.714**	.737**	.696**	.678**	.694**	.710**	.643**	.610**	.651**	.591**	.753**
X_2	.637**	.644**	.601**	.673**	.620**	.672**	.702**	.654**	.645**	.682**	.672**	.626**	.561**	.588**	.524**	.716**
X_3	.660**	.645**	.653**	.721**	.740**	.764**	.762**	.716**	.720**	.703**	.754**	.710**	.667**	.686**	.644**	.793**
X_4	.687**	.675**	.802**	.660**	.645**	.645**	.686**	.644**	.671**	.642**	.634**	.609**	.588**	.580**	.579**	.728**
ภาพรวม (X_{tot})	.694**	.693**	.701**	.742**	.705**	.747**	.771**	.724**	.722**	.728**	.741**	.690**	.646**	.670**	.620**	.796**

***มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1

จากตารางที่ 3 พบว่า ความฉลาดในการฟันฝ่าอุปสรรคของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวม (X_{tot}) มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 โดยภาพรวม (Y_{tot}) มีความสัมพันธ์ในลักษณะคล้อยตามกัน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง ($r_{xy} = .796^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดในการฟันฝ่าอุปสรรคของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวม (X_{tot}) กับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 ด้าน ($Y_1 - Y_{15}$) พบว่าความสัมพันธ์ทั้งหมดอยู่ในระดับปานกลาง ในลักษณะคล้อยตามกัน และเมื่อพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 โดยภาพรวม (Y_{tot}) กับความฉลาดในการฟันฝ่าอุปสรรคของผู้บริหารสถานศึกษารายด้าน ($X_1 - X_4$) พบว่า มีความสัมพันธ์ทั้งหมดอยู่ในระดับปานกลาง ในลักษณะคล้อยตามกัน

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้พบผลการวิจัยสำคัญที่นำมาอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. จากผลการวิจัย พบว่า ความฉลาดในการฟันฝ่าอุปสรรคของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า ความฉลาดในการฟันฝ่าอุปสรรคของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ อาจเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางสังคมที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งส่งผลให้ปัญหาและอุปสรรคกลายเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้

ผู้บริหารสถานศึกษาจึงตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาความฉลาดในการฟันฝ่าอุปสรรค เพื่อให้สามารถรับมือกับสถานการณ์ที่ท้าทายได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถรับรู้และตระหนักถึงศักยภาพของตนในการควบคุมและแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ มีความสามารถในการวิเคราะห์หาสาเหตุและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งแสดงความรับผิดชอบต่อสถานการณ์ต่างๆ ตามบทบาทหน้าที่ของตนอย่างเหมาะสม โดยไม่ผลักภาระให้ผู้อื่น นอกจากนี้ ผู้บริหารยังสามารถประเมินระดับและขอบเขตของปัญหาได้อย่างแม่นยำเพื่อกำหนดแนวทางแก้ไขที่สอดคล้องกับบริบท ควบคุมไม่ให้อุปสรรคลุกลามจนกระทบต่อการดำเนินงานในด้านอื่นๆ อีกทั้งสามารถคาดการณ์ระยะเวลาของปัญหาและความต่อเนื่องของอุปสรรค เพื่อเตรียมรับมือได้อย่างมีแผนและประสิทธิผล ทั้งยังแสดงถึงทักษะในการจัดการกับปัญหาที่ยืดเยื้อ และสามารถรับมือกับสถานการณ์ที่ซับซ้อนได้ด้วยความรู้รอบคอบ โดยมีแนวทางแก้ไขที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนและสังคมโดยรวม ด้วยคุณลักษณะดังกล่าวทำให้ความฉลาดในการฟันฝ่าอุปสรรคของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ซึ่งสะท้อนถึงศักยภาพในการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพในสภาพแวดล้อมที่ท้าทายจากปัจจัยเหล่านี้จึงทำให้ความฉลาดในการฟันฝ่าอุปสรรคของผู้บริหาร สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของวิไลวรรณ ทองดี (2558) สราวุธ ตรีโรจน์พร (2559), นุชนรา รัตนศิริประภา (2564) และพรรณราย จันทราชา, เก็จกนก เอื้อวงศ์ และอาจารย์ คุวิธันไพศาล (2566) เนื่องจากต่างพบว่า ความฉลาดในการฟันฝ่าอุปสรรคของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. จากผลการวิจัย พบว่า การปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า การปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ สืบเนื่องมาจากพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2562 ประกาศราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอนพิเศษ 68 ง เรื่องข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2562 หมวด 2 มาตรฐานการปฏิบัติงาน ข้อ 11 ผู้ประกอบวิชาชีพครูต้องมีมาตรฐานการปฏิบัติงานตามมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งเป็นแนวทางในการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ควบคู่ไปกับการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องเสริมสร้างความเชี่ยวชาญในการประกอบวิชาชีพ ทั้งความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน และความเชี่ยวชาญตามระดับคุณภาพของมาตรฐานการปฏิบัติงานอันเป็นหัวใจสำคัญของวิชาชีพครูหรืออย่างน้อยจะต้องมีการพัฒนาตามเกณฑ์ที่กำหนดว่ามีความรู้ ความสามารถและความเชี่ยวชาญที่เพียงพอและเหมาะสมเพื่อสามารถดำรงสถานภาพของการเป็นผู้ประกอบวิชาชีพมั่นคงและมีคุณภาพตลอดเส้นทางอาชีพ จากเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้การปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของอรรณภูมิ ดินอก (2560), ภัทรวรรณ รอดเจริญ (2562), พัฒนา มะลิวัลย์ และรุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2561), นิสา แหละหิม และสุนทรี วรรณไพเราะ (2561) และขวัญชนก เจตชาลา (2562) เนื่องจากต่างพบว่า การปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพของครูในสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3. จากผลการวิจัย พบว่า ความฉลาดในการฟันฝ่าอุปสรรคของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า ความฉลาดในการฟันฝ่าอุปสรรคของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 โดยมีความสัมพันธ์ลักษณะคล้าย

ตามกันอยู่ในระดับสูง อันชี้ให้เห็นว่า ผู้บริหารที่มีระดับ AQ สูงย่อมมีแนวโน้มที่จะสามารถส่งเสริม สนับสนุน และกำกับดูแลครูให้ดำเนินงานตามมาตรฐานวิชาชีพครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งถึงคุณลักษณะของผู้นำที่สามารถเผชิญและจัดการกับอุปสรรคได้อย่างมีสติและมุ่งมั่น ทั้งในด้านความอดทน ความเพียรพยายาม และการมองโลกในแง่บวก ซึ่งลักษณะเหล่านี้ส่งผลต่อความสามารถในการบริหารสถานการณ์ที่ท้าทายภายในสถานศึกษา และยังช่วยสร้างสภาพแวดล้อมการทำงานที่เกื้อหนุนต่อการปฏิบัติงานของครูให้สอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพ โดยเฉพาะด้านการปฏิบัติงาน ผลการวิจัยสอดคล้องกับแนวคิดของ Stoltz (1997) ซึ่งเสนอว่า AQ คือความสามารถในการรับมือกับอุปสรรค และเป็นคุณลักษณะสำคัญของผู้นำยุคใหม่ที่ต้องเผชิญกับความไม่แน่นอนและการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในโลกการศึกษา อีกทั้งยังสนับสนุนผลการวิจัยของ อมรรวรรณ เวชกามา (2563) ที่ชี้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีระดับ AQ สูง มีศักยภาพในการบริหารจัดการองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงงานวิจัยของ Widodo, Gustari and Chandrawaty (2022) ที่ชี้ว่า AQ ของผู้นำมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการทำงานของครู โดยเฉพาะด้านความเป็นมืออาชีพ และงานของ Amalia and Saraswati (2023) ซึ่งพบว่า AQ ส่งเสริมพฤติกรรมความเป็นพลเมืองที่ดีขององค์กร (Organizational Citizenship Behavior: OCB) นำไปสู่การปฏิบัติงานที่มีคุณภาพ จริยธรรม และสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของวิชาชีพครู ซึ่ง AQ ไม่ใช่เพียงคุณลักษณะส่วนบุคคล หากแต่เป็น "กลยุทธ์เชิงผู้นำ" ที่ทรงพลังในการขับเคลื่อน การศึกษายุคใหม่อย่างยั่งยืน โดยเฉพาะในบริบทของความเปลี่ยนแปลงและความไม่แน่นอนที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารที่มี AQ สูงจึงเปรียบเสมือนกลไกหลักในการเสริมสร้างความเป็นมืออาชีพของครู และยกระดับคุณภาพการศึกษาทั้งระบบ ข้อค้นพบนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Mojico (2022) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง AQ กับค่านิยมองค์กรในโรงเรียนประถมศึกษาในเขตเกซอน รวมถึงผลงานของ พรพรรณราย จันทราชา, เก็จกนก เอื้อวงศ์, อาจารย์ คุ้มธันไพศาล และคณพศ ไครสมุท (2566) ที่ต่างยืนยันว่า AQ ของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับการทำงานของครูในสถานศึกษาในระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

องค์ความรู้การวิจัย

องค์ความรู้การวิจัยในครั้งนี้ คือ ความฉลาดในการฟันฝ่าอุปสรรคของผู้บริหารกับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 ดังนี้

1. ความฉลาดในการฟันฝ่าอุปสรรคของผู้บริหารสถานศึกษาตามแนวคิดของ Stoltz (1997) มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การควบคุม (Control) 2) การยอมรับความรับผิดชอบ (Origin and Ownership) 3) การจำกัดผลกระทบ (Reach) และ 4) ความอดทน (Endurance)

2. การปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครู ตามข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ พ.ศ.2562 ในหมวดที่ 2 มาตรฐานการปฏิบัติงาน มี 15 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียน ด้วยจิตวิญญาณความเป็นครู 2) ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม และมีความเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง 3) ส่งเสริมการเรียนรู้ เอาใจใส่ และยอมรับความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละบุคคล 4) สร้างแรงบันดาลใจให้ผู้เรียนให้เป็นผู้ใฝ่เรียนรู้ และผู้สร้างนวัตกรรม 5) พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ คือ การคิดค้นและใช้สื่ออย่างเหมาะสม โดยเน้นการปฏิบัติจริงและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการสร้างและเลือกใช้สื่อที่ตอบโจทย์การเรียนรู้ของตนเอง 6) พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการเรียนรู้ สื่อ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ คือ การวางแผนและดำเนินการพัฒนาหลักสูตรที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง พร้อมประเมินและปรับปรุงการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องเพื่อคุณภาพการศึกษา 7) บูรณาการความรู้และศาสตร์การสอนในการวางแผนและการจัดการเรียนรู้ที่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีปัญญา

รู้คิด และมีความเป็นนวัตกรรม 8) ดูแล ช่วยเหลือ และพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคลตามศักยภาพ สามารถรายงานผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้อย่างเป็นระบบ 9) จัดกิจกรรมและสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียน โดยตระหนักถึงสุขภาวะของผู้เรียน 10) วิจัย สร้างนวัตกรรม และประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน 11) ปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์และมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพ 12) ร่วมมือกับผู้ปกครองในการพัฒนาและแก้ปัญหาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 13) สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ที่มีคุณภาพของผู้เรียน 14) ศึกษา เข้าถึงบริบทของชุมชน และสามารถอยู่ร่วมกันบนพื้นฐานความแตกต่างทาง วัฒนธรรม และ 15) ส่งเสริม อนุรักษ์วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น คือ การบูรณาการองค์ความรู้ท้องถิ่นเข้าสู่การเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเห็นคุณค่า เรียนรู้ และร่วมกันสืบสานวัฒนธรรมให้คงอยู่ต่อไป

จากความฉลาดในการฟันฝ่าอุปสรรคของผู้บริหารกับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 สามารถสรุปองค์ความรู้การวิจัยดังในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ความฉลาดในการฟันฝ่าอุปสรรคของผู้บริหารกับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครู
ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ความฉลาดในการฟันฝ่าอุปสรรคของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 มีความฉลาดในการฟันฝ่า

อุปสรรคทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก ซึ่งผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานการวิจัยอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรตระหนักถึงจุดแข็งที่ตนมี และให้ความสำคัญต่อการบริหารจัดการตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในด้านการควบคุมอารมณ์ การมองโลกในแง่ดี ความมุ่งมั่นในการบรรลุเป้าหมาย และการเผชิญปัญหาอย่างยืดหยุ่น ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถนำความสามารถด้านดังกล่าวไปปรับใช้ในการพัฒนาองค์กรให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น

1.2 จากผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า การปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2 ทั้ง 15 ด้าน อยู่ในระดับมาก ซึ่งผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานการวิจัยอยู่ในระดับปานกลาง สะท้อนให้เห็นว่าครูมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเองและผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง โดยจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ และสร้างองค์ความรู้ที่มั่นคงยั่งยืน นอกจากนี้ ครูยังมีบทบาทสำคัญในการผลิตและพัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ ซึ่งช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ และพัฒนาตนเองได้อย่างเหมาะสม ส่งผลให้บรรลุเป้าหมายทางการศึกษา และเติบโตเป็นบุคคลที่ “เก่ง ดี มีความสุข” ตามอุดมการณ์ของชาติ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดนโยบายและจัดมาตรการสนับสนุนที่เอื้อต่อการพัฒนาวิชาชีพครู เพื่อส่งเสริมให้ครูสามารถปฏิบัติงานได้เต็มศักยภาพ และร่วมยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืน

1.3 จากผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ความฉลาดในการฟันฝ่าอุปสรรคของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงบทบาทสำคัญของผู้บริหารที่มีความสามารถในการควบคุม (Control) ยอมรับความรับผิดชอบ (Origin and Ownership) จำกัดผลกระทบ (Reach) และอดทนต่ออุปสรรค (Endurance) ที่ส่งผลโดยตรงต่อการปฏิบัติงานของครูและความร่วมมือในองค์กร ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรตระหนักและส่งเสริมการพัฒนาความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรคของตนอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดี สร้างแรงจูงใจ และบรรยากาศการทำงานที่เอื้อต่อการพัฒนาวิชาชีพของครู อันจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาความฉลาดในการฟันฝ่าอุปสรรคของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่อื่นหรือระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน

2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยอื่นที่อาจมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพของครู

2.3 ควรมีการศึกษาปัจจัยแทรกซ้อนหรือกลไกเชิงลึกที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดในการฟันฝ่าอุปสรรคของผู้บริหารกับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพของครู

เอกสารอ้างอิง

ขวัญชนก เจตชาลา. (2562). คุณลักษณะองค์การกับผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ (ฉบับที่ 4). (2562). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136, ตอนพิเศษ 68 ง หน้า 18-20 (20 มีนาคม 2562).

- คนพศ ไครสมุทร. (2566). ความฉลาดในการแก้ไขอุปสรรคของผู้บริหารกับความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นินา แหะหิม และสุนทร วรรณไพเราะ. (2561). การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสตูล. การประชุมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติ.
- นุชนรา รัตนศิริประภา. (2564). ความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. ศิลปการศึกษาศาสตรวิจัย, 13(2), 424-442.
- พรรณราย จันทราชา, เก่งนก เอื้อวงศ์ และอาจารย์ คุ้มันไพศาล. (2566). ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรสุขภาพดีของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่. สถาบันวิจัยพัฒนธรรม, 10(3), 61-76.
- พัฒนา มะลิวัลย์ และรุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2561). การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพของครูโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครหาดใหญ่. การประชุมวิชาการระดับชาติ วลัยลักษณ์วิจัย.
- ภัทรวรรณ รอดเจริญ. (2562). การปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพของครูโรงเรียนอ้อมน้อยโสภณชนูปถัมภ์ จังหวัดสมุทรสาคร. การค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วิไลวรรณ ทองดี. (2558). ความฉลาดทางอารมณ์และความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- ศิริชัย กาญจนวาสี, ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์ และดิเรก ศรีสุข. (2559). การเลือกใช้สถิติที่เหมาะสมสำหรับการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สรารุช ตรีโรจน์พร. (2559). ความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน. มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา, 4(3), 28-37.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2. (2566). แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน 5 ปี พ.ศ. 2566-2570. นครปฐม: กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 (2566). รายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2566. นครปฐม: กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579. กรุงเทพมหานคร: พรักหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13. กรุงเทพมหานคร: สภาพัฒน์.

- อมรรวรรณ เวชกามา. (2563). ความฉลาดในการแก้ไขอุปสรรคของผู้อำนวยการกับบรรยากาศองค์การของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อรรถวุฒิ ดีนอก. (2560). การปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครูในเครือข่ายการศึกษาบ้านใหม่. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Amalia and Saraswati. (2023). the Role of Adversity Quotient in Enhancing Organizational Citizenship Behavior. *Journal of Integrative Psychology*, 1, 45.
- G. Widodo, G. Gustari, and C. Chandrawaty. (2022). Adversity Quotient Promotes Teachers' Professional Competence More Strongly Than Emotional Intelligence: Evidence from Indonesia. *Journal of Intelligence*, 10(2), 1.
- Krejcie, Robert V. and Daryle W. Morgan. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(1), 608.
- Mojico, Vivencio M. (2022). he Relationship between Adversity Quotient and Organizational Values in Selected Public Elementary Schools in Quezon. *Journal of Educational Leadership*, 4(2), 88.
- Paul G. Stoltz. (1997). *Adversity Quotient Turning Obstacles into Opportunities*. Canada: John Wiley and Sons.
- R. Likert. (1961) .*New Pattern of Management*. New York: Mcgraw-Hill.
- UNDP. (2019). *Human Development Report 2019: Beyond Income, Beyond Averages, Beyond Today*. New York: UNDP.
- World Bank. (2020). *World Development Report: Trading for Development in the Age of Global Value Chains*. Washington Dc: World Bank.